

θρέφεται καὶ μένει παστρικό.

Τὸ αἷμα, καὶ μὲ τὸ αἷμα τὸ κορμί, θρέφεται ἀπὸ διὸ πράγματα. Ἀπὸ τὸ φαί καὶ τὸν ἀέρα. Τὸν ἀέρα τὸν ἔχουμε πάντα δίχως ἀποθήκεμα, δίχως κόπους, δίχως ἐξοδὸ· ἔτσι τὸν παίρνουμε ὅτα μᾶς χρειάζεται, λίγο λίγο τὴ φορὰ καὶ συχνά. Μὰ πάντα μᾶς χρειάζεται, καὶ δίχως τοῦ ἀδύνατο νὰ ζήσουμε περισσότερο ἀπὸ λίγες στιγμῆς. Γιὰ τὸ φαί μας ὅμως ἀνάγκη νὰ δουλέψουμε. Καὶ τὸ ἀποθηκεύουμε μέσα στὸ κορμί μας ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ, ἀπὸ μερικὲς ὥρες σὲ μερικὲς ὥρες, μὲ τὴν καθήκον, καὶ πᾶμε, ἂν εἶναι ἀνάγκη, ὥρες, καὶ μέρες μάλιστα, δίχως καινούργια προμήθεια.

Καὶ πρῶτα ἂς δοῦμε πῶς τὸ αἷμα μας, καὶ μὲ τὸ αἷμα τὸ κορμί μας, τὸ θρέφει ὁ ἀέρας.

(Ἀκολουθεῖ)

ΔΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ

ΠΑΡΜΥΘΙΑ ΜΟΛΙΒΟΥ

(Μιτυλήνης)

Ι'.

Μιά φορὰ εἶταν ἓνας Βεζίρης καὶ ἓνας Πισκᾶς πολὺ ἀγαπημένοι. Μιά μέρα ἐκεῖ ποῦ μιλούσανε λέγει ὁ βεζίρης· Ἄς εἴτανε, φίλε μου, νὰ μὴν ἔχω κανένα μεράκι στὸν κόσμῳ νὰ ζήσω σὰν ποῦ θέλω. Ἄμ' εἶναι, λέγει ὁ ἄλλος, ἔραγε καὶ κανένας χωρὶς μεράκι; Ἐγὼ δὲν τὸ πιστεύω· εἶναι δὲν εἶναι, βάζουνε στοίχημα, σηκώνονται νὰ γυρίσουν τὸν κόσμῳ, νὰ δοῦν ἂν ὑπάρχει κανένας χωρὶς μεράκι. Περνοῦν χώρες καὶ χωριά, περνοῦν καὶ ἀπ' ἓνα παλάτι δλόχρυσο καὶ ἀκούνε μέσα βιολιά, χαρές, τραγούδια, ποῦ χαλνοῦσε ὁ κόσμος.

Νά, λέγει ὁ βεζίρης, ἄνθρωπος χωρὶς μεράκι. Δὲ σοὺ τάπα ἐγώ; Ἄιντε νὰ μποῦμε. Μπαίνουνε μέσα, βλέπουν πράγματα ποῦ δὲν τὰδανε στὸν ὕπνο τους. Βλέπουν καὶ τὸ βασιλιά καθισμένο ἀπάνω στὸ θρόνο ποῦ ἀστραφτε ἀπ' τὰ διαμάντια καὶ ἀπ' τὰ χρυσάφια. Πῆγαν αὐτοὶ, τὸν προσκύνουν, καὶ καθήσανε σὲ μιὰν ἄκρα. Τότες ὁ βασιλεὺς τοὺς ρώτησε. Ποιοὶ εἰστε ἐσεῖς, καὶ τί θέλετε; Ἐμεῖς, λέγει, Ἀφέντη, εἴμαστε δύο συντρόφοι, καὶ βάλουμε στοίχημα καὶ βγήκαμε νὰ βροῦμε ἄνθρωπο χωρὶς μεράκι· καὶ ἀφοῦ περάσαμε χώρες καὶ χωριά, περάσαμε καὶ ἀπ' τ' ἀρχοντικό σου καὶ ἀκούσαμε τίς χαρές καὶ τὰ τραγούδια, καὶ εἴπαμε ἰδὼ θάνα ἐκεῖνος ποῦ ζητοῦμε. Ἐδῶ δὲ φαίνεται νὰ χῆ κανεὶς μεράκι, καὶ γι' αὐτὸ μπήκαμε. Γέλασε αὐτὸς ἓνα μικρὸ γέλιο σὰν τῆκουσε αὐτὰ, ἔπειτα τοὺς λέγει· Καὶ τώρα θαρρεῖτε ἐσεῖς πῶς ἐγὼ δὲν ἔχω μεράκι καὶ τὰ κάνω αὐτά; Βέβαια, τοῦ λέγουν αὐτοί. Ἄχ, καὶ ποῦ νὰ ξέρετε τί σάρακας τρώγει τὰ συκότια μου! Δὲν τὸ πιστεύουμε, λέγουν πάλι αὐτοί, γιατί ἂν εἶταν ἓνα τέτοιο πρᾶμα δὲ θὰ τῆκανες αὐτά, παρὰ θὰ καθόσυνα σφαλισμένος καὶ μοναχὸς μέσα χωρὶς ν' ἀκούγεται τσιμουδιά. Ἄχ, λέγει πάλι αὐτός. Ἐλάτε νὰ σᾶς δείξω τί σκουλήκι μὲ τρώγει καὶ ἀπ' τὸ καὶ μὸ μου τὰ κάνω αὐτά γιὰ νὰ μὴ παλαβῶθῃ.

Τοὺς παίρνει καὶ πηγαίνει ἀπάνω στ' ἀψηλά τοῦ παλατιοῦ ποῦ εἶχε ἓνα γυαλίνο ὄντα καὶ μέσα ἓνα κρεβάτι δλόχρυσο. Ὅταν ἀντίκρυσαν αὐτοὶ καὶ εἶδαν, ἔμειναν ξεροί. Καὶ τί θαρρεῖτε πῶς εἶδαν; Μιά κοπέλλα σὰν τὸ κρῦο τὸ νερὸ κοιτάμενη μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ κρεβάτι, ποῦ ἡ ὁμορφιά της δὲν εἶταν πούπετα. Αὐτὴ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, εἶναι ἡ γυναίκα μου, ποῦ τὴν εἶχα τόσα χρόνια τώρα, καὶ ζούσαμε ζωὴ χαρισάμενη· καὶ ἓνας μάγος ποῦ τὸν εἶχα μέσα στὸ παλάτι καὶ τὴν ἀγάλλησε, καὶ ποῦ τὸν φαρμάκωσα ἐγὼ ἵνα νὰ γλυτώσω τὴ γυναίκα μου, αὐτὸς πρόφταξε πρὶν

ξεφυχθῇ καὶ τὴν μάγειρε, καὶ κοίτεται τώρα αὐτοῦ καὶ θαρεῖς πῶς εἶναι ζωντανή, μὰ μόλις πᾶς κοντὰ της γίνεται μάρμαρο. Πηγαίνουν αὐτοὶ κοντὰ της γιὰ νὰ δοκιμάσουν ἂ λέγει αὐτὸς τὴν ἀλήθεια, καὶ ἐνῶ πρὶν τοὺς ἔβλεπε ἀπὸ μακριὰ καὶ χαμογελοῦσε, τότες ἔγινε ἀλήθεια μάρμαρο κρῖο καὶ παγωμένο, καὶ πίστεψαν τὰ λόγια τοῦ βασιλεῖ. Τότες γυρίζει ὁ παστᾶς καὶ λέγει τοῦ βεζίρη· Δὲ σοὺ τῶπα ἐγὼ πῶς δὲ θάβρης ἄνθρωπο χωρὶς μεράκι στὸν κόσμῳ; Ἄιντε νὰ φύγουμε καὶ μὴ στοιχηματᾶς πιά γιὰ ἀδύνατα πράγματα.

ΙΑ'.

Μιά φορὰ εἶταν ἓνας ψαράς καὶ εἶχε καὶ βάρκα δική του. Ψάρευε λοιπὸν καὶ ζούσε μ' αὐτὴ τὴν τέχνη. Μιά μέρα πῆρε φουρτούνα μεγάλη ἐκεῖ ποῦ ψάρευε, καὶ δὲν πρόκανε νὰ βγῇ ὅζω, παρὰ ἔκανε σαμάρια τὴ βάρκα καὶ χαιρέτησε τὸν πάτο τῆς θάλασσας. Μὲ πολὺ κόπο καὶ ὕστερ' ἀπὸ πολλὴ ὥρα τὸ κατάφερε καὶ βγήκε μισοπνιμένος, καὶ τόσο πλιὰ βαρεμένος ἀπ' αὐτὴ τὴ δουλειά, πῶκανε ὄρκο μεγάλο νὰ μὴν ξαναπατήσῃ πλιὰ στὴ θάλασσα. Ἀποφάσισε νὰ πάγῃ σ' ἓνα μέρος ποῦ νὰ μὴν ἔχη, οὔτε νὰ ξέρουν τί θὰ πῇ θάλασσα. Πῆρε λοιπὸν τὰ μάτια του καὶ διάβαινε μέρες καὶ νύχτες, καὶ πῆγε σ' ἓνα χωριὸ ποῦ δὲν ἤξεραν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖ τί πρᾶμα εἶναι ἡ θάλασσα. Νά, λέγει, χωριὸ νὰ ζήσω. Πάει καὶ πιάνει ἓναν καφενὲ καὶ γίνεται καφετζῆς. Μιά μέρα, δύο, ἓνα μῆνα, ἓνα χρόνον, δούλευε αὐτός. Καρσί στὸν καφενὲ εἶχε ἓνα σπῆτι, καὶ ποτὲ δὲν εἶδε τὸ παναθῦρι του ἀνοιχτὸ κανεὶς, οὔτε τὴν πόρτα του. Αὐτοῦ ποῦ, τοῦ κόλλησε μιὰ περιέργεια· γιατί μαθὲ αὐτὸ τὸ σπῆτι νὰ κἀθεται σφαλισμένο. Ρώτησε τὸν ἓνα, ρώτησε τὸν ἄλλον, κανεὶς δὲν εἴξερε τίποτα γι' αὐτό. Μιά μέρα περνοῦσε μιὰ γριά. Βγαίνει αὐτός, τὴν παίρνει μέσα, τῆς ψήνει ἓναν καφέ, ὕστερα τὴ ρωτᾷ· Γιατί, θεια, αὐτὸ τὸ σπῆτι κἀθεται πάντα σφαλισμένο; Δὲν ἔχει νοικοκύρη; Ἀἱ, παιδί μου, μόνο δὲν ἀνοίγει γιὰ νὰ μὴ δουθῇ καμιά ἀφορμὴ καὶ βγάλει κανεὶς τὸνομα αὐτῆς τῆς κοπελλούδας. Σὰν ἀκουσε αὐτὸς πῶς εἶναι κοπελλούδα ὁ νοικοκύρης ἄρχισε νὰ τὴν φιλορωτᾷ. καὶ ἡ γριά πλιὰ τᾶλεγε, πῶς εἶχε μάννα καὶ πατέρα καὶ πεθάναν, καὶ πῶς ἀπόμεινε ὀρφανή, καὶ γι' αὐτὸ κἀθεται σφαλισμένη μέσα. Τοῦ ἤρτανε στὸ λογαριασμὸ αὐτὰ τὰ λόγια, καὶ κατέβασε ὀρεξὴ νὰ τὴν πάρῃ αὐτὴ, ἀφοῦ εἶταν τόσο τίμια. Δὲν μπορεῖς, λέγει, θεια, νὰ μοῦ κάνης τίς προξενιές νὰ τὴν πάρω; Μπα, λέγει αὐτὴ, γιατί νὰ μὴν τὸ κάνω; Πάγει στὴν κοπελλούδα, ἀπὸ δῶ εἶχε, ἀπὸ κεῖ, τὴν κατάφερε καὶ εἶπε τὸ ναί. Σηκώνεται ἡ γριά πᾶει στὸν καφετζῆ, καὶ φωνάζει ἀπὸ τὴν πόρτα, τὰ συχαρίκια, τὰ συχαρίκια, καὶ τὰ τέλειωσα. Αὐτὸς τὰ κατάλαβε πῶς ἔγινε ἡ ἀρραβώνα. Παίρνει τὴ γριά μέσα, τῆς κάνει ἱερὰ μὲτα πλιὰ ἓνα σωρὸ, τῆς δίνει καὶ ἓνα φλουρί μπαξίσι. Συφώνησαν, ἔκαμαν τὸ γάμο, καὶ πῆρε τὸ νάμει ἡ ὁμορφιά τῆς κοπελλούδας. Περνοῦσανε μιὰ χαρὰ οἱ δύο, πῆγαν καὶ ἡ γριά καμιά φορὰ καὶ τῆς εἴψαν κανέναν καφέ.

Σὰν πέρασε κομᾶτι καιρὸς, ὅτι εἶχαν καὶ ὅτι δὲν εἶχαν τᾶφαγαν, τέλειωσαν τοὺς παράδες. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἀποκοτοῦσε ν' ἀφήσῃ μοναχὴ τὴ γυναίκα του νὰ πάγῃ νὰ δουλέψῃ. Φοβούντανε νὰ μὴ τὴ ξεμυαλήσῃ κανεὶς. Τὸν παρακινούσε αὐτὴ, ἐκεῖνος τίποτα. Οὔτε τὸ κουνούσε ἀπὸ κεῖ. Αὐτὴ πλιὰ τὸ εἶχε μεράκι. Πλαγιαίνει ἓνα βράδυ, βλέπει στὸν ὕπνο της καὶ πᾶει ἡ μοῖρα της καὶ τῆς λέει· Σὲ θέλῃς νὰ κάμης τὸν ἄντρα σου νὰ πάγῃ νὰ δουλέψῃ, νὰ κάμης αὐτὰ ποῦ θὰ σὲ πῶ. Νὰ πάρῃς ἄσπρο κάτασπρο παννὶ νὰ τοῦ ράψῃς μιὰ μπλουζά καὶ νὰ τοῦ

τὴ δώσῃς νὰ πῇς πῶς πρέπει, ἄντρα μου, νὰ πᾶς σὲ κανένα μέρος νὰ δουλέψῃς· καὶ σὰ φοβάσαι νὰ μ' ἀφήσῃς γι' αὐτὸ τὸ λόγο ποῦ σὲ βασανίζει ἄδικα, φόρεσε αὐτὴ τὴ μπλουζά, καὶ ὅσο τὴ βλέπεις καὶ κἀθεται παστρικά, ἔξερε πῶς θὰ εἶμαι σὰν ποῦ μ' ἀφίνεις. Καὶ σὰ δῇς κανένα λεκέ ἀπάνω, ἔξερε πῶς μπῆκε ἄνθρωπος μέσα στὸ σπῆτι μας καὶ φτάξε γλήγωρα. Τὰ εἶπε αὐτὴ, τὰ δέχτηκε δὲ καὶ αὐτὸς, σηκώνεται, παγαίνει, παγαίνει, πᾶει σὲ μιὰ χώρα, γίνεται μάγειρας στὸ παλάτι. Σὰν πέρασε κομᾶτι καιρὸς, οἱ ἄλλοι οἱ παρακινῶντες τοῦ βασιλεῖ τὸν ἔβλεπαν ποῦ δὲν ἄλλαζε αὐτὸς, καὶ ὅλο παστρικό κἀθόνταν. Τοὺς ἐφαίνονταν παρᾶξενον αὐτὸ τὸ πρᾶμα. Τὸ πέρασαν καὶ στοῦ βασιλεῖ τ' αὐτὴ. Τὸ παρατήρησε καὶ ἐκεῖνος, τὸν φωνάζει μιὰ μέρα ἀπάνω, καὶ τὸν ῥωτᾷ· Γιατί ἐσύ, μάγειρα, ἐνῶ δὲν ἀλλάζεις τὰ ρούχα σου κἀθεται πάντα παστρικό, ποῦ πιάνεις καὶ κάρβουνα καὶ πῆς καὶ στίς παραχούτες καὶ παντοῦ; Αὐτὸς δὲν ἔθελε νὰ τὸ πῇ. Τὸν βασάνισε πολλὴ ὥρα ὁ βασιλεὺς, ὅσο ποῦ τὸν ἔκανε καὶ εἶπε τίς ἀλήθειες.

Τοῦ φάνηκε πολὺ περίεργον καὶ τοῦ βασιλεῖ καὶ ἀπίστευτον, καὶ ἀποφάσισε νὰ σηκωθῇ ὁ ἴδιος νὰ πάγῃ νὰ βρῇ αὐτὴ τὴ γυναίκα, νὰ δῇ ἂν ἀλήθεια εἶναι αὐτὴ τόσο τίμια, καὶ ἂν δὲν εἶναι ψέματα ὅσα τοῦπε ὁ μάγειρας. Φωνάζει τὸ βεζίρη, τοῦ λέγει αὐτὰ ὅλα, τὸν ἀφίνει στὸ παλάτι του, παίρνει ὁ βασιλεὺς ἓνα στάκι φλουριά, ἀλλάζει ρούχα, πᾶει στὸ χωριὸ τοῦ μάγειρα, καὶ ἔτσι στὸν καφενὲ. Καθίσει, πίνει ἓναν καφέ, βλέπει καὶ τὸ σπῆτι τὸ σφαλισμένο καρσί. Ρωτᾷ, τοῦ εἶπαν πῶς εἶναι μιὰ νιαρουφῆ μέσα καὶ δὲ θέλει νὰ τὴ βλέπῃ κανεὶς. Βρίσκει αὐτὸς μιὰ γριά, τῆς τᾶζει δύο φουχτες φλουριά καὶ τῆς λέγει· Νὰ πᾶς σ' αὐτὸ τὸ σπῆτι νὰ παρκαλέσῃς αὐτὴ τὴ γυναίκα νὰ μὲ δεχτῇ ἀπόψε, γιατί εἶμαι ξένος καὶ δὲν ξέρω ποῦ νὰ πάγω. Πάει ἡ γριά τὰ λέγει τῆς κοπελλούδας, αὐτὴ δὲ θέλησε. νὰ τ' ἀκούσῃ. Γυρίζει πίσω, τὰ λέγει στὸν ξένο. Τὴν ξαναστέρνει καὶ τῆς λέγει πῶς ἔχει καὶ ἓνα στάκι φλουριά νὰ τῆς δώσῃ γι' αὐτὸ τὸ καλὸ ποῦ θὰ τοῦ κἀνῃ νὰ τὸν δεχτῇ μιὰ βραδιά νὰπομένη μουσαφίρης. Εἶχε δὲν εἶχε ἡ γριά τὸ κατάφερε, ἔδωσε τὸ λόγο της αὐτῇ, ἔμειναν σύμφωνες στὴ μιὰ τῆς νύχτας νὰ πάγῃ. Σηκώνεται τότε ἡ νοικοκυρὰ τοῦ σπιτιοῦ, ἀνάφτει τίς λουστέρνες, διαρμίζει ἀπάνω καὶ κἄτω, εἶχε καὶ μιὰ στέρνα τὸ σπῆτι· ἄδεια ὅμως. Πιάνει αὐτὴ, ἀνοίγει τὴ στέρνα, εἶπειτα ἀπλώνει ἀπάνω στὸ στόμα ἓνα πέφκι, βάζει καὶ μιὰ μαξήλαρα ἀπάνω, καὶ ἔρχισε πλιὰ νὰ περιμένῃ σὰν ἔγινε μιὰ ὥρα τῆς νύχτας, χτυπάει ἡ πόρτα, βγαίνει αὐτὴ, ἀνοίγει, τὸν παίρνει μέσα, πιάνει κατεβαίνει τὸ στάκι του, τὸ βάζει σ' ἓνα παρᾶμερον μέρος, ὕστερα τοῦ λέγει· Κόπιασε νὰ καθίσῃς, καὶ εἶσαι κουρασμένος. Καὶ τοῦ δείχνει τὸ μέρος ποῦ εἶχε συγυρισμένο. Βγάζει αὐτὸς τὰ παπούτσια του νὰ μὴ λερώσῃ τὸ πέφκι, πᾶει νὰ καθίσῃ, πλάφ! λέγει μιὰ, παγαίνει μέσα στὴ στέρνα. Βάζει τίς φωνές, φωνάζει ἀπὸ μέσα, τότε πηγαίνει αὐτὴ στὸ στόμα, σκύβει καὶ τοῦ λέγει· Τί μὲ θάρρεψες ἐσύ, καὶ θέλησες μὲ τὸ ζόρι νὰ κάνης τὴ γνώμη μου νᾶρτης ν' ἀπομένῃς ἰδῶ; Κἀθου τώρα αὐτοῦ καὶ νὰ μὴ σ' ἀκούσω καὶ βγῇ ἡ μιλιὰ σου. Τοῦ ρίχνει καὶ ἓνα βῶλο λινάρι καὶ τοῦ λέγει· Κοπάνιζέ το αὐτὸ ποῦ σοὺ ρίχνω, καὶ νὰ μὴν ἀκούσω καὶ σταθῇς μιὰ στιγμὴ γιατί δὲ θὰ σοὺ δώσω οὔτε φαγὶ οὔτε νερό.

Ὁ κακότυχος ὁ βασιλεὺς, βίρα καὶ κοπάνιζε ὅσο ποῦ πιαστήκαν οἱ κουτάλες του. Μὰ ποῦ νὰ παρατήσῃ! Φόβος φυλάγει τὰ ἔρμα! Κι ὅχι μονάχα τὴ μέρα, παρὰ καὶ τὴ νύχτα τοῦ εἶχε δοσμένο ἓνα λινάρι γιὰ νὰ βλέπῃ νὰ δουλεύῃ. Βάσταξε αὐτὸ κάμποσον καιρὸ. Ἄς τὸν ἀφήσουμε τώρα τὸ βασιλεῖ νὰ

κοπανίζω λινάρι κι ἔς πᾶμε στὸ παλάτι νὰ δοῦμε τί γίνεται. Χαλασμός κόσμου ἐκεῖ. Ἡ μπλουζα μου τζουρώθηκε. Ὁ μάγειρας γύρευε νὰ φύγῃ, κ' ἡ βασίλισσα δὲν τὸν ἄφινε ὡς ποῦ νὰ γυρίσῃ ὁ ἄντρας της. Ὁ Βεζίρης ψυλλίστηκε. Τί νὰ ἐγίνε μαθὲς ὁ βασιλεὺς τόσες μέρες. Ἀς πάγω νὰ δῶ τί κάνει αὐτός ἐκεῖ, καὶ ἂν μ' ἀρέσῃ, καθίζω καὶ γὼ κομάτι. Σηκώνεται κι αὐτός, ἄλλαζέι τὰ ρούχα του, γίνεται τεπτίλι σὰν τὸ βασιλεῖ, συναγορεύεται μὲ τὸν Πασᾶ καὶ τὸν ἄφινε στὸ ποδᾶρι του, ὕστερα παίρνει κι αὐτὸς ἓνα στάκι φλουριά καὶ παγαίνει. Πάει κι αὐτός στὸν καφενὲ, καθίζει νὰ ξεκουραστῇ. Ἡ γριά ποῦ εἶταν κοντὰ τὸ καλυδάκι της καὶ δὲν ἔλειπε ποτὲ ἀπ' ἐκεῖ βρέθηκε πάλι, καὶ τὴ ρώτησε ὁ βεζίρης γι' αὐτὸ τὸ σπῆτι. Εἶπε τότες αὐτὴ τὰ ἴδια πῶς εἶναι μιὰ νιαρονούφη καὶ δὲν ἀνοίγει παρὰ μὲ τὸ ζόρι, καὶ ἄλλα. Μπορεῖς, θειά, νὰ μὲ πᾶς αὐτοῦ μιὰ βραδιά νὰ τῆς μιλήσω; Μπα, λέγει αὐτὴ, γιατί δὲ μπορῶ; Ἐγὼ πῆγα κι ἄλλον ἕναν, εἶναι τώρα μένας. Ὁ βεζίρης τὸ κατὰλαβε πῶς εἶναι ἀκόμα ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς. Δίνει χαμπάρι ἡ γριά τῆς κοπέλλας, συγορεύει πάλι αὐτὴ σὰν καὶ πρῶτα, καὶ στὴ μιὰ τῆς νύχτας ἀποδέχτηκε τὸ βεζίρη, μὰ ὡς ἄλλον ἄνθρωπο, ὅχι σὰ βεζίρη, γιατί εἶταν τεπτίλι εἶπαμε. Εἶχε ὅμως παραγγείλει στὸν πρῶτο ἡ κοπέλλα ἐκεῖνο τὸ βράδυ νὰ μὴν ἄψι το λυχνάρι, οὔτε τὴν κοπανούρα νὰ χτυπήσῃ, οὔτε ἡ μιλιὰ του ν' ἀκουστῇ. Σὰν μποροῦσε ὡς ἔκανε κι ἄλλως.

Μπαίνει δὲ ὁ δεύτερος μουσαφίρης, βγάζει τὰ παπούτσια του, πάγει νὰ καθίσει νὰ ξεκουραστῇ σὰν ποῦ τοῦ εἶπε ἡ νοικοκυρά, πλάφι κι αὐτὸς πάγει κοντὰ στὸν πρῶτο. Εἰσπασαν κ' οἱ δυὸ, βάζουν τις φωνὲς σκοτεινά, μήτε ὁ ἕνας ἤξερε τί τρέχει, μήτε ὁ ἄλλος. Σέρνει ἕνα σπῆρτο ὁ πρῶτος ποῦ ἤξερε τὰ κατατόπια, ἄφτει τὸ λυχνάρι, τί νὰ δῇ! Τὸ βεζίρη, ποῦ ποτέ δὲν τὸ περίμενε αὐτό. Βλέπει κι ὁ βεζίρης τὸ βασιλεῖ ἐκεῖ μέσα, τρομάζει, ρωτᾷ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, συλλογιούνται καὶ κουνῶν τὰ κεφάλια τους γι' αὐτὰ ποῦπαθαν. Ἀμ' αὐτὰ ἐδῶ τί εἶναι; ρωτᾷ ὁ βεζίρης βλέποντας τις κοπανούρες καὶ τὰ λινάρια. Ἀχ, λέγει ἐκεῖνος, ἴσως μ' αὐτὰ σωθοῦν οἱ ἀμαρτίες μου. Ἀπ' τὴ μέρα ποῦ ἤρθα καὶ πιάστηκα ἐδῶ μέσα, ἡ δουλειά μου εἶναι νὰ κοπανίζω λινάρι, ὅσο ποῦ δὲν μπορῶ ν' ἀνεμίζω τὰ χειρόελλα μου. Τότες ἀκούγεται ἀπὸ πάνω μιὰ φωνή. Αἴ! ἐσεῖς ποῦ ζέρετε τόσα λόγια καὶ μάλιστα ἐσὺ ποῦρθεῖς τώρα καινούργιος καὶ τὰ ρωτᾷς μὲ τὸ Ν καὶ μὲ τὸ Σ. Πᾶρε αὐτὸ τ' ἀδράχτι, κι ὅσο κοπανίζει ὁ ἄλλος, νὰ τὸ κλώθῃς ἐσὺ καὶ νὰ μὴ μιλάτε πολὺ. Τί νὰ κανουν τώρα αὐτοί; Ἀρχίζουν τὴ δουλειά, κ' εἶται πῆγαινε ὁ καιρός. Ὁ πατῆς ἀπὸ τὸ παλάτι ὡς τόσον σὰν εἶδε πῶς ἄργησε ὁ βεζίρης, λέγει. Ἀς πάγω νὰ δῶ αὐτὸς τί ἐγίνε. Σηκώνεται κι αὐτός, πάγει, κάνει τὰ ἴδια στὸν καφενὲ γιὰ νὰ μαθῇ τὸ σπῆτι αὐτό, καὶ γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ πᾶγῃ νὰ δῇ τί τρέχει. Τὸ κατὰφερε καὶ πῆγε καὶ βρῆκε τὴν ἴδια τύχη ποῦ εἶχαν κ' οἱ ἄλλοι οἱ δυὸ. Σὰν ἀντάμωσαν κ' οἱ τρεῖς μέσα στὴ στέρνα, βρέ, τί νὰ τοῦτο ποῦ πάθαμε, ἔλεγε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Παγαίνει πάλι αὐτὴ ἀπὸ πάνω καὶ ρίχνει ἕνα τυλιγάδι καὶ λέγει. Ὁ πρῶτος θὰ κοπανίζῃ ὁ δεύτερος θὰ κλώθῃ, κ' ἐσὺ, ὁ τρίτος κι ὁ καινούριος ὁ πονηρός, ποῦ θάρρεψες, τί θάρρεψες ἄραγε πῶς εἴμουν, κ' ἤρθες κ' ἐσὺ; Ἐσὺ λοιπὸν νὰ τυλιγαδίζῃς νὰ κἀνῃς θηλιές καὶ νὰ τίς στοιβάξῃς. Δούλευαν τὸ λοιπὸν αὐτοὶ κ' ἔκαμαν μιὰ κουδάρια λινάρι θηλιές ἐτοιμες γιὰ νὰ φάνουνε ὅχι ἕνα παννὶ παρὰ πέντ' ἔζη. Καὶ μὲ τὰ φλουριά ποῦ κέρδισε αὐτὴ τρία στάκια, ἀγόρασε χωράφια, ἀμπέλια, ζει-

τενλίκια, κ' ἕνα σωρὸ πράματα κ' ἐγίνε πρώτη ἀρχόντισσα τοῦ χωριοῦ.

Ὁ μάγειρας ὅσο ἔβλεπε καὶ πλῆθαιναν οἱ μουντζούρες κ' ἡ βασίλισσα δὲν τὸν ἄφινε νὰ τὸ κουνίσῃ ἀπ' ἐκεῖ, πῆγαινε νὰ σκάσῃ. Ἀναγκάστηκε ν' ἀφίσῃ καὶ τοὺς κόπους του κι ὅλα νὰ φύγῃ στὸ χωριὸ του. Σηκώνεται λοιπὸν καὶ φύγει! Στὸ δρόμο ποῦ διάβαινε ὅσα χωράφια καὶ καλὰ χτήματα χτυποῦσαν στὸ μάτι του, ρωτοῦσε τίνος εἶναι αὐτό; Ἐλεγαν, τοῦ μάγειρα τῆς γυναίκας. Πῆγαινε παρακάτω, ρωτοῦσε πάλι, ἐκεῖνο τίνος εἶναι; Ἐλεγαν πάλι, τοῦ μάγειρα τῆς γυναίκας. Ἐτσι ἔτσι, ὑποψιάστηκε αὐτός. Λέγει, νὰ δῇς ἡ γυναίκα μου ζέπες κ' ἐγίνε τόσο πλούσια κι ἀπόχτησε αὐτὰ τὰ πράματα. Ἀλλίως δὲ γίνεται. Τὸν πῆρε πλιά ἕνας θυμὸς καὶ πῆγαινε μὲ σκοπὸ νὰ τὴ σκοτώσῃ. Σὰν πῆγε στὸ χωριὸ του καὶ μπῆκε μέσα στὸ σπῆτι του, πρὶ νὰ προφτάσῃ ἡ γυναίκα του νὰ τὸν καλωσορίσῃ καὶ πρὶ νὰ τῆς μιλήσῃ τίποτε κι αὐτός, σήκωσε μιὰ μαχαίρα ποῦ εἶχε κρυμμένη κάτω ἀπὸ τὴ μπλουζα του νὰ τὴ χτυπήσῃ. Τότες ἐκείνη φώναξε. Μή, γιὰ τὸ Θεὸ, μὴ μὲ σκοτώσεις πρὶ νὰ δῇς τί ἔκαμα. Τί ἔκαμες μωρή; τῆς λέγει αὐτός. Δὲς πρῶτα τις μουντζούρες ποῦ ἐγιναν τρεῖς. Δὲς καὶ τὰ χωράφια κι αὐτὰ ὅλα, καὶ πῆς μου πῶς ἐγιναν αὐτὰ σὰν δὲ δέχτηκες ποδᾶρι νὰ πατήσῃ μέσα μεριά στὴ πόρτα σου ὅπως μοῦταζες;

Ἐλα, λέγει, ἄντρα μου, νὰ σοῦ τὰ ποῦ καὶ νὰ σοῦ τὰ δείξω κιόλα πῶς ἐγιναν. Τὸν παίρνει καὶ τὸν πάγει πρῶτα στὰ στάκια ποῦ ἦταν φλουριὰ γεμάτα καὶ τοῦ λέγει. Ἐλα τώρα νὰ δῇς πῶς τὰ κέρδισα αὐτά. Τὸν παίρνει καὶ παγαίνει στῆς στέρνες τὸ στόμα, ἔπειτα τοῦ λέγει. Σκύψε μέσα νὰ δῇς. Σκύφτει αὐτός τί νὰ δῇ! Τὸ βασιλεῖ ποῦ κοπάνιζε; ἢ τὸ βεζίρη ποῦ ἔκλωθε; ἢ τὸν Πασᾶ ποῦ τιλιγάδιζε καὶ θέλιαζε; Βρὲ γυναίκα τίν' αὐτά, δὲ μοῦ λῆς; Τότες κ' ἐκείνη τοῦ τὰ ξήγησε ὅλα. Αὐτοὶ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴ στέρνα σὰν εἶδαν τὸ μάγειρα στὸ στόμα τῆς στέρνας ποῦ τοὺς ἔβλεπε, ἔρχισαν τὰ παρακάλια καὶ τὰ τάλιατα. Ἀμάν, μάγειρα, βγάλε μας, φώναζαν ἀπὸ μῆς ἀπ' αὐτὴ τὴ φυλακή, κ' ἐμεῖς θὰ σοῦ χαρίσουμε ὅ,τι θέλεις.

Μοῦ χαρίζεις, λέγει τοῦ Βασιλεῖ, τὸ μισὸ βασίλειο; Μὲ δέχσαι νὰ καθόμαστε μαζὶ νᾶμκι κ' ἐγὼ σὰν ἐσένα; Μπα, φώναζε ὁ Βασιλεὺς, ἐσὺ νὰ εἶσαι πρῶτος κ' ἐγὼ δεύτερος, μόνο νὰ μᾶς βγάλῃς. Γίνεσθε κ' ἐσεῖς μαρτύροι, εἶπε στοὺς ἄλλους, γι' αὐτὸ τὸ πρᾶμα; Μπα, φώναζαν αὐτοὶ μὲ μιὰ φωνή, γιατί ὅχι. Τότε κι αὐτὸς ἔβαλε σκάλες καὶ τοὺς ἔβγαλε ἀφανισμένους ἀπὸ μέσα, καὶ πῆγαν ὅλοι στὸ χαμάμι καὶ κολύμπησαν, ὕστερα ἴσια στὸ παλάτι, κ' ἐγίνε ὁ μάγειρας πρῶτος βασιλεὺς, κ' ἡ γυναίκα του βασίλισσα, καὶ ζοῦν καὶ βασιλεύουν ὡς τὰ σήμερα!

— Στὴν Ἀττικὴ, λένε, ψηφίσανε καὶ πολλοί... παθαμένοι. Ὅλοι τὸ βεβαιώνουν αὐτὸ κ' εἶται δὲν μπορεῖ παρὰ νᾶναι ἀληθινὸ. Τώρα γεννιέται τὸ ζήτημα πῶς κόμμα ψηφίσανε.

— Ὁ Λεβίδης τοὺς θέλει Παλλικούς; ὁ Ράλλης τοὺς φορτώνει στὸ Θεοτοκικὸ κόμμα. Ἡ δική μας γνώμη εἶναι πῶς οἱ παθαμένοι δὲν μπορούσαν νᾶναι ἄλλο παρὰ Παλλικοί. Κι αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ φυσικώτερο οἱ βρουκολάκοι μὲ τὸν πολιτικὸν Βρουκόλακα.

— Πρῶτος βουλευτὴς στὴν Ἀττικὴ ἦρθε ὁ Ράλλης. Μὲ γιὰ του. Ἡ τέττα τιμὴ νᾶν τὸν φιλοτιμήσῃ τουλάχιστο καὶ νᾶν τοῦ μαζέψῃ λίγο, σ' ἄλλες ἐκλογές, τὴ γλῶσσά του... καὶ τοὺς πέθους του, ποῦ λίγο λείψανε νὰ κοστίσουν πολὺ ἀκριβὰ στὴν ἔμοιρῃ τὴν Ἀττικὴ.

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

ΣΤΗ ΒΡΥΣΗ

Στὸ Νίκο Μαργαμέτο

Ἡ βρύση εἶναι ὡς δέκα λεπτὰ ὄξω ἀπὸ τὸ χωριό. Μαργαρίνη, καλοχτισμένη μὲς στὸν ἴσκιό διὲ τριῶν δεινῶν ποῦ τὴν τριγυρνᾷ. μὲ τὸ κρουσταλλένιο μὰ λιγοστὸ νερὸ ποῦ σταλάζει γιὰ νὰ ποτίσῃ ὀλάκερο τὸ χωριό, εἶναι τὸ καθημερινὸ συναπάντημα τῶν γυναικῶν. Ἐκεῖ λένε ἡ καθημέρι τῆς ἄλλης τὰ μαντάτα. Ὅταν πᾶναι κυνηγι, περνώντας ἀπὸ καὶ τις χαιρετοῦσα, μοῦδιναν νερὸ νὰ πῶ καὶ τὰ μάτια μου ρουφοῦσαν τὴν ἄδολή ὁμορφιά τῶν κορασίων τῆς πατρίδας μου.

*

Στῆς βρύσης τὸ πλᾶι καθισμένες, πίσω ἀπ' τὴ νότια μεριά, γιὰ νὰ μὴν τίς χτυπᾷ τὸ χυνοπωριᾶτικο βορεινὸ ἀγέρι ποῦ φυσοῦσε—βασιλέμματα ἡλιοῦ κοντὰ—δυὸ τρεῖς κορασίδες, ἡ Λενιώ κ' ἡ Μυγδαλιά τοῦ Κωστάκη, πρῶτες ξαδερφάδες, ἡ Μαριγούλα τοῦ Τζανῆ κ' ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ Λαουτάρη, μιλοῦσαν γιὰ τὴν προκοπὴ τῆς ξενιτεμένης συχωριανῆς τους, τῆς Λενιώς τοῦ Ματραπᾶ.

Τρία χρόνια εἶχαν περάσῃ ἀπὸ τότες ποῦ ἡ μάννα της χήρα τοῦ Γιωρῆ τοῦ Ματραπᾶ—φτωχὴ ἀνυφάντρα ποῦ μὲ χίλια δυὸ βάσανα ξενοχτῶντας στὸν ἀργαλειό, πεθαίνοντα: στὴ δουλειά, τὴν ἀνάθρεψε μονακριβὴ της δυχατέρα—τὴν ἔστειλε μὲ μάτια δακρυόδρους καὶ μὲ καρδιὰ ρημαδι στὴν ξενιτιά. Ὁ καπετὰν Γιάννης, μακρινὸς συγγενὴς της, τὴν πῆρε στὸ καράβι του, τὴν πᾶει στὴν Ἀθῆνα καὶ καὶ τὴν ἔβαλε σ' ἕνα ἀρχοντοσπίτο δουλεύτρα μὲ καλὸ μιστό.

*

Σε λίγο θὰ γυρνοῦσε—λογαριάζανε—μ' ἄλλον ἀγέρα, μὲ δυὸ παρκάκια στὸ κομποδέμα, θάπαιρνε ὅποιον ἀπ' τὰ παλληκάρια ἤθελε—ὁ γιὸς τῆς Περβαζίνης τῆς γειτονισσᾶς της, παιδιάτικος φίλος της δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρᾳ πότε νὰ γυρίσῃ—θὰ ζοῦσε εὐτυχισμένη—ποῖος τὸ ξέρε; κι ὅλας κι ἂ δὲν ἔπαιρνε καὶ κανένα Ἀθηναῖο, τὸ γελάς; Σήμερις ὅπως ἔχει γίνῃ ὁ κόσμος οἱ ἄντρες οἱ γνωστικοὶ δὲν κυνηγοῦνε προῖκα, κοιτάζουν ὁμορφιά, καλὴ καρδιά, νοικοκυροσύνη, πράματα ποῦ στὴ Λενιώ πλούσια εἶταν. Ἡ κυρά Λαμπρινὸν ποῦχε πᾶς τις προάλλες στὴν Ἀθῆνα γιὰ μάρτυρας στὴ δίκη τοῦ Παντιέρα κάτι τι εἶχε ἀκουσμένο ἀπὸ τὴ Λενιώ πῶς μαγειρεύονταν ἀπὸ τὸ γιὸ τ' ἀφεντικοῦ της, ζηλευτὸ παλληκάρι, ποῦ εἶταν ξετρελλαμένος μὲ τὴν ὁμορφιά της.

*

Μακάριζαν τὴν τύχη της οἱ κορασίδες. Ἀς ἤντουσαν κι αὐτὲς στὴ θέση της! Μὰ ἡ ψευτοπερηφάνεια ποῦ τις ἔφηνε. Εἶχαν κι αὐτὲς δυὸ τρία ψωράμπελα ποῦ κόστιζε τὸ σκάψιμό τους πλιότερο ἀπ' τὸ σόδι τους, καμιά δεκαριά ρίζες ἐλιές κι ὁ κόσμος ὅλος. Ποῖος θὰν τις κοιτάζε.

*

Γιόμισαν οἱ δυὸ ξαδερφάδες τις στάμνες τους καὶ περίμεναν καὶ τὴν Ἀθηνᾶ τοῦ Λαουτάρη νὰ φύγουν ὅλες μαζί. Εἶχε πιά γύρη ὁ ἥλιος καὶ τίς στερνές του ἀχτίδες πίνοντας τ' αὐλάκι τῆς βρύσης σπιθοβολοῦσε ὀλόχρυσο. Νὰ σου καὶ ροβολᾷ ἀπ' τὸν ἀνήφορο μὲ τὸ σταυρὶ στὸν ὄμο ἡ γριά Ἀσινού, τὸ